

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljskih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrta leta in na mesec razmierno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvc. večerne številke po 4 nvc.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvc. izven Trsta po 1 nvc. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 970.

4 nvc.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inšertov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 3. Cesar je odpotoval nočjo v Budimpešto.

Dunaj 3. »Polit. Correspondenz« oporeka vestem večernih listov, da se načrt zakona o presnovi volilnega reda predloži cesarju v potrjenje.

Bruno 3. O priliki otvoritve češkega politehnika je škof dr. Bauer opravil svečano službo božjo v stolni cerkvi.

Meran 3. Kralj Aleksander Srbski je s spremstvom prišel danes semkaj.

Line 3. Polk tirolskih strelcev št. 4. in en bataljon pešcev so dobili ukaz biti pripravljeni, da se odpeljejo na Češko, kjer se ponavljajo demonstracije zaradi razveljavljanja jezikovnih naredeb.

Petrograd 3. »Novoje Vremja« poroča iz Belegagreda: Skupščina je pred zaključenjem zasedanja odobrila izreden kredit 3.200.000 dinarjev za izredne vojne izdatke. Sedaj se je zvedelo, da se je ta svota izročila raz-kralju Milanu, ne da bi isti moral o uporabi polagati račun. Ves vojni proračun znaša 20 milijonov dinarjev in to je še le tretjina vsega proračuna.

Berolin 3. Nemški državni kancelar se po vrne jutri v Berlin.

Berolin 3. Cesarja Viljema na potovanju na Angleško ne bo spremljal nobeden minister, da se s tem pokaže zasebni značaj tega potovanja.

Berolin 3. Sedaj je odločeno, da se cesar Viljem II. poda v drugi polovici t. m. na Angleško ter se bode mudil tamkaj kakih 5 dni. Značaj potovanja da je zaseben.

Berolin 3. Cesarica želi, da se ji predstavi ekspedicijski osrednjega odbora nemškega društva rudečega križa, ki odpotuje jutri v Transvaal.

London 3. Lord Beresford je imenovan drugim poveljnikom srednjemorskega brodovja.

Rim 3. Več sto poslancev različnih strank je ponudilo pismenim potom Biancheriju predsedništvo v zbornici poslancev.

Vojna v južni Afriki.

London 3. Večerni listi zatrjujejo, da železnična zveza med Durbanom in Ladysmithom še ni pretrgana. Boereida se še niso polastili mesta Colenso.

London 3. »Reuter« popravlja, da Boereev ni ostalo pri Ladysmithu 73 mrtvih in 200 ranjenih, ampak v bitki pri Rippfonteinu.

London 3. Večerni listi javljajo iz Ladysmitha dne 31. oktobra: Angleško topničarstvo je napravilo v ponedeljek v boerskih četah velikansko škodo. General Joubert je protestiral proti uporabi siditovih granat.

Zguba Angležev znaša okoli 300 mož (mrtvih in ranjenih skupaj). Ujetih je Angležev okoli 800 iz oddelka polkovnika Charlestowna. Pričakovati je veliko bitko artiljerije. Baterije Boereev so oddaljene kake 4 milje od Ladysmitha.

Shod pol. društva „Edinost“

dne 29. okt. 1899. v Šklednju.

(Dalje.)

Na poziv predsednika Mendića, da-li želi kdo kaj pripomniti k govoru gospoda dr. Rybáfa,

se je gospod prof. pl. Kleinmayer prvi oglasil za besedo, reki po priliki: Velezanimivi govor gospoda dr. Rybáfa bi jaz razdelil na tri dele: 1. del je bil naslovljen na vladu, 2. na duhovščino in 3. na netržiške Slovence. Ad 1.) bi menil, da je senator Villari govoril le ironično, da je v svoj govor izlil ves možni sarkazem. Ad 2.) je žalibog kruta resnica, da se slovenska duhovščina tržiška boječe izogiblje vsakemu javnemu delovanju in mučnim političnim in narodnim borbam naroda slovenskega na tem ozemlju. (Viharno pritrdjevanje.) Kakor danes ne vidimo tu nobenega predstavitelja duhovskega stanu, tako je bilo dosedaj vedno in povsodi. (Ponovno pritrdjevanje.) Vedno se nas izogibljejo. In mi moramo le obžalovati to dejstvo iz vsega srea svojega, ker vemo, koliko lahko duhovnik koristi svojemu narodu, ako hoče, ker nam je torej v živi zavesti, koliko škode trpi naš življ tu v Trstu vsled nesodelovanja duhovnikov na težkem delu narodnem. (Pohvala.) Ad 3.) Naši bratje na Kranjskem in Goriškem se prepirajo..... pustimo jih, nikakor pa se nočem odreči nadi, da pride tudi njim to spoznanje, da po našem padu ob periferiji pade tudi — sree! (Tako je.) Za sedaj pa, zapuščeni od bratov, skušajmo, da si pomagamo sami, kakor vemo in znamo. Obrnivši pogled svoj od tužne slike na Kranjskem obrnimo svoje oko tja preko mej naše ožje domovine, kjer nam bivajo bratje (Frenetično ploskanje.), da se uverimo, da nismo le borni Slovenci, ampak da smo tudi del mogočnega slovanstva. (Vsklikanje in ploskanje.) Kakor apendiks ostudnim razmeram na Kranjskem smo res mali, ali kakor veja slovanstva smo lahko močni. Ne Slovenci, ampak avstrijski Slovani bodimo! S to željo sklepam. (Pohvala.)

Na to se je oglasil za besedo g. Stanko Godina. Zadnjič, na shodu pri sv. Ivanu — je rekel — nisem mogel povedati vsega, kar mi je bilo na sre. Zadnjič sem že omenil, da naša vlada ne želi, da bi jo v spisih še nadalje nazivali »slavno«. Prav ima! (Veselost.) Ta naslov jej ne pristaja. Jaz bi jej vedel primernejši naslov, ki naj bi se glasil — nehvaležna. (Veselost in ploskanje.) Naši predniki so se ob vsaki priliki navdušeno borili za cesarja in domovino; a kako postopa sedaj z nami ta — nehvaležna vlada?! (Klici: Kakor mačeha!) Vidite, ko sem ravnokar hodil po istrski cesti, razmišljal sem o tem in onem. Kar sem dospel na ono mesto, kjer je naš magistrat pred par leti hotel sezidati italijansko šolo za — naše slovenske otroke. Naša vlada je takrat uložila svoj veto. Ali pa ste res tako najivni, da verjamete, da je tako storila radi nas? Kaj še. Radi njih, Italijanom je napravila uslugo. Ona je vedela, da sedaj še ne bi bilo otrok za ono šolo. S tem je namignila le, da Italijani morajo popred skrbeti za materijal. In tam, kjer baje ne dovoljuje, da bi stala italijanska šola, že stoji sedaj italijanski otroški vrtec. Za vrteem pride že tudi šola! In vlada naša nima čisto nič proti temu! Ta — nehvaležna vlada!

Potem sem prišel do pokopališča in spomnil sem se, kako moramo mi Slovenci na svojih tleh plačevati posebno takso, ako hočemo na slovenskih tleh svojim dragim pokojnikom napraviti slovenski napis na grob. (Vsklikanje.) Zakaj? Ali je prav tako? Kake razmere so to? Ali ta nehva-

ležna vlada res absolutno ne more poseči vmes?! (Klici: Ne! Ne!)

Sleheri Fedoljub, ako ima le kaj zmisla za bedno položeno »naroda v teh krajih, mora le iz srea obžalovati grdi prepir, ki se je vnel mej brati na Kranjskem in na Goriškem. Ali, kar je, je! In ker je tako, moramo tem odločneje mi sami zahtevati pravico svojemu jeziku!

Govornik je pripovedoval, kako se on sam vsikdar bori z oblastmi, kako se ne plaši nobenega koraka. Tako naj bi delali vsi! Potem bi imela z nami posla čez glavo ta — nehvaležna vlada! Morda bi se potem vendar naveličala tega šikaniranja — vseh. Pozivlja torej rojake, naj zavračajo sleherni spis, ki jim je došel od oblasti v neslovenskem jeziku! (Burno pritrdjevanje.) Posebno pa bi prosil gg. državne poslance, naj opozore vlado na ono jedino pot, po kateri bi bilo še najbolje ustrezno oblastim in nam: na vseh oblastih naj se uvedejo trojezične tiskovine! To je stara naša zahteva, ker le tako bo vsakemu prav. Slednjič je govornik pozival list »Edinost«, naj neprestano vspodbuja in uči naše ljudstvo, kako treba zahtevati slovenske tiskovine. (Pohvala.) (Pride še.)

Politični pregled.

TRST 4. novembra 1899.

K položaju. Opozicija proti grof Claryjevi vladi! To je bojno geslo, kjer bivajo Čehi na Češkem in Moravskem! To geslo se širi od občine do občine, od korporacije do korporacije, od moža do moža! Postanek »zde«-aferam na kontrolnih shodih je sicer v pred- Claryjevi dobi, ali nekakšna srditost, ki spremlja sedaj te afere, je vsakako v zvezi s krivico, ki je bila storjena narodu češkemu v tej kratki dobi grof Claryjevega vladanja.

V Kyjovu n. pr. je na kontrolnem shodu stotnik kaznoval nekaj rezervistov, ker so se priglasili z »zde«. Ali hkratu je moral zaustaviti shod vsled vrvenja, ki je navstalo med rezervisti. Vse prebivalstvo je bilo silno razburjeno in vojaštvo je moralo skrbeti za mir.

Kako da misli masa naroda o tem, govore tudi ti dogodki in izgredi, ki se vrše neprestano, odkar so jezikovne naredbe odpravljene. Česa je grofu Claryju pričakovati od čeških poslancev vseh barv, o tem ga je poučila razprava o njegovi izjavi in zajedno erupeja nevolje proti ministru pravosodja. Sedaj pa se snuje še posebna splošna organizacija po Moravskem in Češkem za najodločnejšo opozicijo proti vladi. In ta organizacija bo obsežala tudi — sodišča. Nekatera sodišča da hočejo tudi znanprej poslovati po Badenijevih naredbah in hočejo — kakor javlja »Neue Freie Presse« — svoje stališče braniti eventuelno do najviših instancij.

Dolgo, dolgo torej že ni bil narod češki tako jedin, kakor je sedaj, v odporu proti grof Claryjevi vladi. Ako poslednji ne ve, kaj da pomenja to, naj le povpraša kakega bolj starega in izkušenega parlamentareca. Ta mu pove prav gotovo, da je češko vprašanje grobišče malone vseh padlih avstrijskih ministerstev...! In res mora biti grof Clary-jako slabo pončen o nravi naroda češkega, ako je res tako najiven, da se je prav te dni — kakor smo čitali nekje — obrnil do barona

Chlumetzkega, tega pomočnika v vseh nemško-liberalnih težavah, naj se požuri, da pravna akcija na Moravskem pride skoro do zaključka... Gospod grof Clary bodi uverjen, da je prav on se svojo odredbo v prilog nemški obstrukciji udušil v narodu češkem vsako dispozicijo za spravo za vse one čase, dokler bo ministroval — grof Clary.

Vrhu tega je začela briti nekam ostra sapa prav iz vrst tistih nemških konservativcev, na katere je grof Clary še posebno »vrget svoje oko«. Mehki dr. Kathrein je priobčil namreč v »Neue Tiroler Stimmen« članek, ki zveni kakor določna odpoved grofu Claryju. Tu je rečeno iz nemških ust, da brezpogojna odprava jezikovnih naredeb pomenja žrtev na državni avtoriteti in na parlamentarnem majoritetnem načelu. Istotako ne more člankar umeti, zakaj so tudi na obalah v čeških krajih odpravili češki notranji jezik? Žaljenje, proizročeno s tem Čehom, je večje, nego dobiček Nemcev. Člankar ne more udušiti v sebi čuta obžalovanja, da se z narodom češkim postopa tako, kakor morda ugaja Schönenerju in Wolfu, česar pa ni možno spraviti v soglasje s pojmi pravice in pravičnosti. In to postopanje mora občutno užaliti pravni čut vsacega, tudi najlojalnejega Čeha.

Kako zveni to? In če že na mehkem lesu Kathreinovem pojo tako pesem, kakoga fortissima je pričakovati še le s tršega lesu doli?! Da, da, grobišče avstrijskih ministerstev je vedno odprto in ima še nekoliko prostora za kakov grob.....

Pod jarmom Milanovim. »Novoe Vremja« piše: V zadnjem zasedanju skupščine v Beleggradu je bil iznenada stavljen predlog, naj skupščina dovoli svoto 3.200.000 dinarjev za izredne vojne izdatke. Predlog je bil seveda vsprejet in s tem je vsakemu davkoplačevalcu naloženo breme 6—7 dinarjev. Res drago so gospodje člani narodne skupščine plačali — obele na dvoru. V utemeljenju onega predloga je bilo rečeno, da so to »nove žrtve za narodno nado — vojsko« —, a javna tajnost je, da je ta svota namenjena za široki in prazni žep Milanov! Vojni proračun je narasel od 16 na 19 milijonov dinarjev. Izdatki vojnega ministerstva niso podvrženi pravi kontroli. No, ako seštejemo vse izdatke, Srbija troši za vojsko okoli 23 milijonov dinarjev, kar sestavlja celo tretjino vsega proračuna. Druga tretjina odhaja za obresti od državnega dolga, a samo ena tretjina vseh stroškov za potrebe dežele in uprave. Še leta 1897. je skupščina dovolila poseben fond za nove puške in za izplačanje naročenih topov. No, v resnici ni ne teh topov, ne pušk, a jih tudi ne bo, ako ne dovoli novega denarja. Dopisnik vprašuje: kako dolgo bo še narod srbski za svoje drage novce vzdrževal tega povsem nepotrebnega gospoda?!

»Narodnim listom« poročajo iz Beleggrada o grozotah, ki jih obsojeni radikali morajo trpeti po temnicah. To so za nesrečne žrtve pravo mučilišča, kjer ginjevaljo polagoma in se pogubljuje. Huje postopajo žnjimi, nego z najhujimi zločinci, katerim je dovoljeno, da si iz svojih sredstev kupujejo dobro hrano in merico vina. Radikalec pa ne le, da je zaabranjeno to, ampak jim dajejo hrano, katere niti psi ne bi jeli. Po takem se oni pogubljujejo vsled gladi. Ni eden obsojenec ni zdrav, a jim ne dajo zdravnika. Kosta Tausanovič je že živ — mrtvec, ali tudi v tem žalostnem stanju mu ne dovoljujejo nikake olajšave in to na izrečno zapoved — Milanovo. V nekoliko mesecih poginejo gotovo vsi.

Zadnja številka lista »Slavisches Echo« prinaša uprav senzacionalen članek o grozovladi Milanovi. Iz ljubezni in usmiljenja do nesrečnega naroda srbskega nočemo posneti tu način, kakor člankar izključuje Milana iz človeške družbe. Nočemo govoriti svetu, da je kje kako slovansko pleme, ki še tiči v jarmu takega človeka. Samo zaključek naj navedemo tu, ki se glasi:

In nijeden vzklic pravstvenega zgražanja še doni preko sveta, nobena roka se ne vzdiguje, da bi prepodila to... od krvavečih, mučenih žrtev! Brez pomoči in zapuščeni in pred očmi takorekovanega civilizovanega sveta obupavajo ubogi nedolžni očetje družin na vsem, kar se proglasa kakor vzvišeno, sveto. Sre onih, ki so oropani svojih hranilcev, se polasča obup in sreča napolnjujejo z sovraštvom, z neizbrisnim sovraštvom proti proizročitelju njih nesreče — proti njega prijate-

ljem in zaščitnikom — in od groze ohromeli narod srbski čuti žnjimi. Skupno slovansko pa je — vzlic vsemu razcepljenju — jedino v obsodbi tega sramotnega zločinstva, storjenega na narodu srbskem, in mi dajemo tu splošno umevna izraza njegovemu čustvovanju. Kakor Avstriji pa moramo vpraševati z rudečico srama v obrazu: Kako je mogoče, da je takov stvor, ki je nakupilil zločin na zločin, ki je več škodoval ugledu monarhiškega načela, nego bi najdivji anarhist kedaj mogel storiti — kako je mogoče, vprašujemo, da izvestni avstrijski krmitelji države in novinstvo označujejo Milana Obrenovića in postopajo žnjim kakor z zadnjim prijateljem Avstrije na Balkanu?! Ali vendar ne zgolj zato, ker je zagrižen sovražnik in oškodovalec Slovstva? Koliko neznansko svoto sovraštva mora ta misel ustvarjati v narodu srbskem! — in koliko grenkega čustvovanja mora taka zmota vzbujati v vsem slovanskem narodu proti takemu postopanju. Videant consules! (Moj Bog, koliko takih vsklikov pošiljajo v svet najbolji prijatelji te naše države vsaki dan in v vseh možnih pogledih, ali — konzuli ostajajo gluhi in slepi. Op. ured.)

Domače vesti.

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so nadaljnji darovi:

Poprej izkazanih	4023 gld. 02 nč.
G. Sanein Josip, not. kandidat	
nabral v Škedenju	16 " — "
Neimenovan v Ljubljani	2 " — "
Vekjet Drag., blagajnik »Slave«	
iz Sv. M. Magdalene	5 " — "
Godina »Ban« Škedenj	2 " 50 "
Preč. g. Fran Guštin, kapelan	
v Rojanu mesto venca pok.	
Petelinu	5 " — "

Skupaj 4053 gld. 52 nč.

Živio darovalci in njih nasledniki!

Ker je ta ustanova velike važnosti in ker darovi jako počasi prihajajo, prosimo, da bi se rojaki ob primernih prilikah spomnili na to ustanovo.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo šte. 3).

Odprta groba. Danes ob 9^{1/2}. uri predpoludne je umrl v Bazovici v cvetoči možki dobi gospod Andrej Presl, veleposestnik, poštar in trgovec. Minolo nedeljo je oboel na pljučnici in danes nam ga je pobrala neizprosna smrt. Oh, kako zaporedoma nam pobira neizprosna bela žena naše — značaje, prav sedaj, ko bi jih tako krvavo potrebovali. Nesrečni gospej udovi izrekamo svoje globoko sožalje na udarec, ki jo je zadel.

Na Vseh svetnikov dan pa so v Istri položili k večnemu počitku posestnika v Vodica, Antona Ribarića, očeta naših vrljih tržaških bratov Ribarićev. Pokojnik je bil v svojem rojstnem kraju obče priljubljen zbog poštenega in jeklenega značaja svojega. Rodoljubje njegovo pa se nam zreali v njegovih sinovih. Bodi mu zemljica lahka!

Pomenljiva 50-letnica. Pol stoletja je minolo ravnokar, odkar je došel v Trst kakor 13-leten dečko: naš Fran Žitko. Usoda mu je bila, kakor tolikim in tolikim njegovih rojakov: prišel je služiti. V dobi desetih let je služil le tri gospodarje-Italijane: Jerana, Costantinija in Alvanitija. Se svojo pridnostjo in varčnostjo si je v tej dobi opomogel toliko, da je mogel odpreti lastno trgovino. Pozneje, kakor sam svoj gospodar, je podvojil svojo delavnost: on je bil uzor pridnega gospodarja. Z vztrajnim delom se je povzpел toliko, da ga danes štejemo med naše prve tržaške imovitnike!

Ob tej pomembni priliki treba zabeležiti možu v zaslužno pohvalo, da ni pozabil nikdar, da ga je rodila slovenska mati, Katra Žitko, rojena Turk. Oče mu je bil Valentin. Od prvega začetka pa do danes je po vsem načinu življenja svojega ostal pristna slov. korenika. Zabeležiti treba tudi, da je naš jubilar ljubeč podpiratelj svojim sorodnikom in našim narodnim društvom, v ravnateljstvu naše hranilnice je Žitko neprecenljiva moč se svojimi vsikdar najzanesljivejšimi informacijami.

Čujemo, da so vrlému možu njega sorodniki v

znak hvaležnosti poklonili zlato verižico z svetinjo, na kateri sti letnici 1836—1899 ter dve krasni svileni ruti z imenom in napisom v narodnih barvah. Njihovim čestitkam se pridružujemo tudi mi in vsklikamo: Bog Te ohrani še mnogo let čilega in krepkega, kakoršen si danes. Zajedno Te prosimo: ostani tudi v bodoče dobrotnik narodnim našim ustanovam, kakoršen si bil dosedaj!

Uče naj se od — »barbarov«! Res temeljita je lekeija, ki sta jo našim primorskim srditežem dala te dni se svojim vedenjem italijanski umetnik Novelli od jedne in hrvatska javnost v Zagrebu od druge strani. Ako bi ti naši patentovani nositelji tiste dvatisočletne kulture bili sploh še zmožni tistega čuta, kateremu pravimo sram, zardeli bi gori v lice in sramovali bi se pred svojo lastno senco, videči, kako so v Zagrebu, mej takozvanimi »barbari«, ko je došel tja umetnik tuje krvi, pred veličino in čarom umetnosti padle vse ograje, kako so bili zbrisani vsi spomini na razliko narodnosti in na vsakdanje politične in narodne borbe. Slovansko ljudstvo je malone v ekstazi proslavljalo italijanskega umetnika, a italijanski umetnik ni mogel najti besed, da z solzami v očeh izrazi svoje spoštovanje pred občinstvom, ki umeje vse svoje bitstvo posvečati vzvišeni umetnosti in s tem proslavljati idejo obče človeške kulture!

A kako delajo naši tržaški srditeži proti slovanski umetnosti in slovanskim umetnikom?! Tudi v hramovih nebeške umetnosti palijo zublje svoje narodne strasti, svojega plemenskega sovraštva, tega znaka podivjane in posurovljene človeške nрави! Kolika razlika mej vedenjem v »civilizovanem« in od 2000 letne kulture obližanem Trstu in med onim v »barbarskem« Zagrebu!!

Povedali smo že, kako je Novelli označil utise, ki so delovali nanj za časa njegovega bivanja v Zagrebu. Danes nam je še dodati, da so na večer zadnje predstave poklonili umetniku dva srebrna venca, par zelenih vencev s trakovi v italijanskih barvah, šopkov cvetlice itd. Novelli je bil tako ginjen, da je na odprtem odru hrvatski umetnici, gospej Šramovi, poljubil roko, druge hrvatske umetnike pa je poljubil na lice in občinstvu je vskliknil, da mu vse to ostane nepozabno, da ga v tem trenutku zapušča beseda in da ne more reči drugega nego: hvala na veke!

Ali ste čuli, vi srditeži tržaški, vi preganjalec naši, vi obrekovalec naši?! Ali ste čuli, kako Slovan ume slaviti tudi vaše umetnike?! A kako bi se vedlo ti grdo tržaško novinstvo, ako bi v Trstu nastopil kak slovanski umetnik, ako bi mu prirejali take ovacije in ako bi mu celo poklonili trakove v slovanskih barvah?! To bi upili o žaljenju narodnega čuta, to bi prostituirali umetnost, ki je last človeštva sploh, z svojim — narodnim besnilom! Sramujte se in učite se od slovanskih »barbarov«! In če bo Novelli, povrnivši se v domovino, drugače govoril o nas, nego govorite vi, glasniki laži in neresnice: ali porečete tudi njemu, da ni res, da laže?! Le dajte, svobodno Vam! Vaše grde sence vendar ne zatemne luči, ki sije vsemu človeštvu in oživlja idejo, katero so proslavili v Zagrebu Italijan Novelli in slovanski Hrvatje: idejo ukupne kulture, idejo človečanstva, idejo miru mej narodi.

Bodoči dogodki že mečejo svoje sence! Blagoslovljen bodi blaženi trenotek, ki si nam prinesel veliki dogodek — novo uniformo naših občinskih stražarjev. Kaj nas gledate? Menite-li, da to ni nič posebnega? Seveda: navadno ni to nič posebnega, ali počakajte, da vam povemo: mi smo staro uniformo zamenili z drugo, zvesto posneto po kroju — italijanske armade!! Kaj pravite sedaj?! Če imate kaj pojma, kako se svita prihodnji svet v glavah naših signorov, pa vemo, da se ne smejete več, marveč spoštljivo nagiblujete glavo v zavesti, da ste doživeli velik trenotek. Samo jednega ne umejemo. Čemu so gospoda trtili toliko časa za komisije in posvetovanja z umetniki, historiki, inženjerji? Čemu so toliko tipali okolo, ko jim »dobro« vendar tako blizo leži?! Iz Vidma bi si bili naročili kakega laškega vojaškega krojača, pa bi jim bil opravil vse: na kratko, hitro, zanesljivo in bolj — po ceni! V današnjih slabih časih je tudi ob velikih dogodkih dober vsaki prihranjeni goldinarček.

Bodoči dogodki mečejo torej svojo senco v podobi — laških uniform!

»Mlinar in njegova hči«. Ta igra se uprizaro jutri v dvorani »Narodnega doma« pri sv. Ivanu. To predstavo priredi tamošnje »Bratno društvo«, a sodelovali bodo isti izborni člani, kakor zadnjič v redutni dvorani. Kdor torej ni mogel zadnjič na predstavo, imel bo jutri priliko videti, kako so se naši vrli diletantje v resnici povzpeli do one višine, ki je sploh še dosežna diletantu. Priporočamo torej najnujnejše, ker le po vzpodbuji od strani občinstva moremo priti do toli potrebnih rednih dramatičnih predstav. — Začetek točno ob 7¹/₂ uri zvečer. — Ustopnina 30 nvč.; Sedeži I. vrste 20 nvč.; II. vrste 10 nvč.

Odbor »Slovanske čitalnice« v Trstu naznanja, da se bodo plesne vaje vršile vsako sredo, začenši z 8. novembrom 1899., v dvorani »Slov. čitalnice«. Gg. člani smejo uvajati tudi goste, ako so jih tri dni pred plesno vajo prijavili plesnemu odseku, da jim uroči ustopnico. Priti je v sprehodni obleki. — Začetek plesnih vaj bo ob 8¹/₂ uri zvečer. Plesni odsek.

Pozor! Podpisani vabijo vse člene pevskega društva »Kolo«, da pridejo na volilni shod, ki bo jutri v nedeljo dne 5. tega meseca od 2. do 3. ure popoldne, ker ob tej uri se prične pevske vaje. Gg. člani so torej naprošeni, da pridejo točno ob določeni uri.

Josip Rože,

Ivan Vičič,

Janko Skočir.

Združimo se! Pišejo nam: Ta klie naj odmeva širom slovenske domovine! Ljutim sovražnikom našim pak naj prešinja pohlepna srea z opravičeno bojznijo, da naše združevanje bo njihova propast. — Tudi vrli Slovenci pri sv. Jakobu spoznavajo istinito potrebo mejsebojse organizacije, spoznavajo neprecenljive koristi narodnih društev, kar kažeta njihova »bratovščina sv. Cirila in Metoda« in »konsumno društvo«. Kakor velepomemben branik napram italijanski pohlepnosti in vlastizelnosti namerjajo sedaj osnovati še »Narodno čitalnico«, spojeno s pevskim zborom. — Prihitite torej, zavedni možaki in čvrsti, narodni mladeniči, prihodnjo nedeljo, dne 12. nov. popoldne v šolsko poslopje družbe sv. Cirila in Metoda, kjer bo ustanovni občni zbor novega društva, ki bo krepka opora uspešnemu delovanju na narodnostnem polju v okraju sv. Jakoba!

Vojaško veteransko podporno društvo (pod pokroviteljstvom Njeg. ces. visokosti, nadvojvode Frana Ferdinanda d'Este) bo imelo jutri v nedeljo ob 4. uri popoldne v gostilni »Zur Stadt Frankfurt« na trgu della Zonta svoj izredni občni zbor z nastopnim vspešnim: 1. Sklepanje v stvarih društvene obleke. 2. Sprememba, oziroma dodatek društvenemu pravilniku glede društvene obleke. 3. Dopolnilne volitve v društveno vodstvo. 4. Določanje plače pisarniškememu osebju. 5. Morebitni predlogi. Veterani! Na korist društva pridite v obilnem številu! — Predsedništvo vojaškega veteranskega podpornega društva v Trstu in okolici, ulica Tintore št. 5.

Nesreča. Pišejo nam: Bilo je dne 31. minolega meseca, ko je šel 62-letni Fran Kenič z vozom, v katerega je bila uprežena kobila, v magazin C na južni železnici. Tam mimo so vozili konje cirka Sidoli, ki sedaj gostuje v Trstu. Jeden žrebec je hotel skočiti proti upreženi kobili, kar je naš nesrečni Kenič ubranil. O tem pa ga je žrebec brenil v spodnji del telesa tako silno, da je siromak po grozilih bolečinah že dne 2. t. m. umrl za dobljeno rano! Do danes ni tega dogodka nikdo objavil, kar se mi vidi sumljivo! Kedo je zakrivil to grozno nesrečo? Nesrečnega Keniča so zagrebli včeraj ob 3. uri popoldne.

Dražbe premičnin. V poned., dne 6. novembra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Piccolomini št. 4, 1 zrealo in ura; v zgornji Čarbolji, hišna oprava; na Corsu št. 1, galanterije; na Vrdeli št. 79, 2 kravi; pri sv. M. Magd. spodnji št. 204, prešiči; v ulici Coroneo št. 11, les; v ulici S. Maurizio št. 11, poslednja ob 12. uri, posode s konzervami in jestvine.

Demonstracije. Uslužbeni trgovci z jestvinami so se zbirali sinoči ob 8. in pol uri na raznih krajih mesta ter demonstrirali v prilog zahtevku, da bi se prodajalnice zapirale ob 8. in pol uri zvečer. Redarstvo je razgnalo skupine. O tej priliki so zaprli 20-letnega dninarja Mihaela Ferro in 20-l.

kočijaža Žigo Comisso, ker nista ubogala zapovedi redarjev.

Ubojstvo. V torek dne 31. t. m. se je na cesti pri Cerovljah na Krasu pripetil strašen dogodek. Mihael Legiša (Pocalin) je na poti domov ubil svojega druga na delu, Frana Legišo (Babič). Vzrok zločina ni znan. Bržkone je bil — v vinu. Ubiti je zapustil petero otročičev v dobi do 14 let, bolno mater in 70-letnega očeta. Ubijalec je že v rokah pravice.

Iz-pred naših sodišč. Včeraj so bili obsojeni: 16-letni Josip Gruden iz Nabrežine zaradi javnega nasilstva (§ 81. kaz. zak.) v 3-mesečno ječo, ker je dne 27. avgusta t. l. dejanski — s kamenjem — napadel občinskega stražarja nabrežinskega. — 42-letni Josip Drgavec iz Doline je dobil zaradi žuganja (§ 99. kaz. zak.) 14 dni zapora. — 23-letni Matej Barak iz Voloskega, ki je bil poškodoval lastno mater, je bil toženi zaradi teške telesne poškodbe po § 152/53. ter obsojen v 3-mesečno ječo.

Mesto v zapor v bolnišnico. 58-letni dninar Josip Müller iz ulice Sette Fontane je včeraj popoldne razgrajal v ulici Media. Ker se je pa vedel zelo čudno, so preiskali njegovo duševno stanje ter našli, da je bolan na umu. Vsled tega so ga spravili v bolnišnico.

Požar. Včeraj ob 1. uri in 25. min. popoldne je nastal v ulici Chiozza št. 12. v II. nadstropju mal požar, katerega pa so domačini pogasili, še predno so prišli gasilci na lice mesta.

Za družino najvažnejše vprašanje so zdravilni učinki živil in užitnin, katere se uporabljajo. Telesna dobročutnost, krepko razvijanje otrok, dostikrat celo dolgo življenje zavisi od tega, kaj se uživa. Kako rešno dolžnost imajo torej matere, hišne gospodinje, vzgojiteljice. Kljub temu spoznanju se vendar vse preveč spregleda radi navade, in marsikatera mati, katere ve, da bi ne storila prav, ako bi dajala otrokom upijanjivih pijač, pripravlja zanje bobovo kavo, katere ima prav tako slabe posledice! Ne moremo nikoli dovolj poudarjati, da je Kathreiner-Kneippova sladna kava jedina zdravju koristna kava, katero je že preskusilo na stotisoče družin in ki se je vselej nad vse dobro obnesla. Ako se rabi kot primes, stori bobovo kavo skoro neškodljivo in poveča ter zboljša celo njen dobri okus. Toda nujno treba opozarjati, da ima samo Kathreiner-Kneippova sladna kava omenjene izvanredne prednosti in da se mora varovati pred

vednim slabim ponarejanjem. Pristni Kathreiner se dobi povsod, toda le v znanih izvirnih zavitkih z imenom »Kathreiner«, prodajati se torej ne more in ne sme nikoli »na vago«.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Olomue 4. Na včerajšnji volitvi državnega poslanca trgovinske zbornice v Olomucu je bil izvoljen veleindustrijalec Robert Primavesi in sicer z 24 od 25 glasov.

Vojna v južni Afriki.

London 4. Iz Durbanu javljajo: Tu so ogorčeni, ker je število bojnikov v Natalu tako nedostavno. Dejstvo, da je bilo toliko angleških častnikov ujetih, pomnožuje ogorčenje. Sedaj sta jela prevladovati skrb in strah.

Pariz 4. »Gil Blas« javlja: Nekdanji ordonančni častnik vojnega ministra ruskega, Gonetzky, odide v Transvaal v spremstvu jednega ruskega konjiškega častnika. Gonetzky prevzame baje poveljstvo jedne boerske eskadrone.

London 4. Kraljevi proglas od 26. oktobra kliče pod orožje 35 batalijonov milice in sicer za 20. dan tega meseca!

London 4. Zveza z Ladysmithom je še vedno pretrgana.

Spiritus sinapis compositus ALGOFON.

edino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd.
Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.
ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Ai due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

Naznanilo.

Javlja se slav. občinstvu, da se je gostilna

„Alla stella d'oro“

pri sv. Ivanu

preselila v hišo št. 337. g. Fr. Costellos, kjer je kraj in prostor jako lep. Toči se refošk po 40 kr. liter. Za obilno obiskovanje se priporoča udani

A. Kupfermann.

Potrži od najglobokeje žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znaneem prežalostno vest, da je po kratki mučni bolezni naš preljubljeni in nepozabni soprog, oče in sin, gospod

ANDREJ PRESL

posestnik, c. kr. poštar in trgovec

danes ob 10. uri popoldne v 38. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb zemskih ostankov milega popojnika se bo vršil v ponedeljek ob 4 uri popoldne.

BAZOVICA, dne 4. novembra 1899.

Marija udova Presl roj. Sokol, soproga.

Andrej in Mirko, sinova. Tereza udova Presl roj. Kravanja, mati, Alojz in Rajmund, brata.

Povodom smrti in pogreba

IVANA VARLA

župnika in dekana dolinskega, izrekajo podpisani tem potom iskreno zahvalo preč. svečenstvu, izlasti g. dekanu Kompare-tu, ki je vodil sprevod, slavnemu županstvu v Dolini, občinskim odbornikom, srenjskim županom, cerkvenim starešinom, bratnemu in pevskega društva »Vodnik«, darovateljem vencev in v obče vsem, ki so se udeležili sprevoda.

V četrtek dne 2. novembra ob 9. uri zjutra bode za pokojnika slovesna osmina v župni cerkvi v Dolini.

Dne 3. novembra 1899.

Ljud. Vodopivec, župnik v Boljuneu, dr. Ante Požar, nastojnik svetišča sv. Jožefa v Riemanjih, Fran Cvejn, kapelan posadnik v Borštu, Jos. Colja, kapelan v Dolini.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročstvom.

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

(Slovanska Citalica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni od zadruga in se obrestujejo po 4%.

Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na knjižbo po 5¹/₂%, na menjico po 6%, na zastave po 5¹/₂%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dru. Lapoponi-ju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diploma dne 27. novembra 1897. podelili naslov „**dvorni založnik Njehove svetosti**“, s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njehove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham **Piccoli-jevo želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,

lekarnar pri „**Angelu**“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izd. lovatej v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1.26 n. vr., po 24 stekleničic za gld. 2.40, do 36 stekl. za gld. 3.50, po 75 stekl. za gl. 6.50 (poštni paket ne čez 5 kl. težak), pa 110 za gl. 10.30.

Poštnino mora plačati p. n. naročnik.

D. Zadnik - Trst

Via Nuova št. 28

Trgovina z najboljšim manufakturnim blagom.

Udobiva se najboljša Kotonina bela in rujava za razno možko in žensko perilo. Modereci najnovejšega kroja.

Forštanji v najnovejšem risanju. Pletji (šjali) v raznih modernih barvah. Udobivajo se dežniki in raznovrstna drobnarija spadajoča v krojaško stroko.

Ovratniki in ovratnice nove mode.

Izdelujejo se moške obleke po meri.

Uzoreci na deželo se pošiljajo zastoj in blago poštnine prosto.

Za mnogobrojen obisk priporoča se udano

D. Zadnik

Trst, Via Nuova št. 28.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olakšati) ter se dobi za predplačilo 1 gld. 80 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštenu povzetju pri **Jožefu Valenčiču na Dunaju, III. Bez., Hegergasse N. 15, I. St., Th. 12.**

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj.

KATHREINER-

Kneippova
sladna kava.

Stara mamica, se meni.

sem izpričano izvrstna primes k hobotni kavi. — Pri srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. priporočena. — Najprijetnejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Fran Hitty,

Via Barriera vecchia št. 13
prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij

Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

„Osmico“

je odprl Lah Matija v Rocolo. Toči svoje vino in se priporoča slavnemu občinstvu.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakopje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z vživanjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z urednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih ocvetih, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje uspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, ščipanje, bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih žilcev (haemorrhoidične bolečine), odstranjajo se z zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse nečredne tvari.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspenjuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.

To dokazujejo in nogoštevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, 8 žani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradščici, Krmini, Gorici, Umagn, Bujah, Bazetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošinju, Labinu, Pazinu, Motovunu, Vizinadi, Starenggradu, Poreču, Rovinju, Vodjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razposilja tvrdka: **Hubert Ullrich, Leipzig**, po 5 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskej poština in zaboja ne pa carine prosto.

Svari se pred ponarejanjem!

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirta 100,0, glicerina 100,0, rdečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črničnega soka 320,0, mane 30,0, koprive, jareže, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lejanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvari naj se pomešajo.